

Информация за финансовото състояние на общините за първото тримесечие на 2018 г. и за общините в процедура по финансово оздравяване за 2018 г.

Анализът на данните в края на първото тримесечие на 2018 г. спрямо края на 2017 г., както и спрямо същия период на 2017 г., показва следното:

Показатели за финансова самостоятелност

Средният дял на приходите в общите постъпления за страната спада до 36,36 % спрямо 38,02 % за същия период на миналата година и 38,39 % в края на 2017 г. Броят на общините, които отчитат дял на приходите от общите постъпления, по-висок от средния за страната, също не се променя значително и през трите разглеждани периода.

Като цяло приходите на общините са около 40 % от общия размер на постъпленията им (приходи и трансфери), като делът на общините с равнище на този показател над средното за страната е 15,5 % (около 41 общини).

Средният за страната дял на покритие на разходите за местни дейности с приходи достига 107,10 % спрямо 106,09 % за същия период на миналата година и 88,39 % към края на 2017 г., като 62 общини постигат резултат над средното за страната (при 48 броя към същия период на миналата година и 49 броя към края на 2017 г.).

Приходите превишават разходите за местни дейности към края на първото тримесечие на 2018 г. при 29,0 % от общините или 78 бр., през същия период на миналата година - 61 общини или 23,0 %, а към края на 2017 г. - 9 % или 24 общини.

Показатели за финансова устойчивост и ефективност

- Бюджетното салдо спрямо общите постъпления по отчет – средното равнище за страната към края на март 2018 г. е 18,51 % (при 19,23 % към същия период на миналата година и 3,85 % в края на 2017 г.). Броят на общините, отчитащи резултат над средния, е 115 при 98 към същия период на миналата година и 111 към края на 2017 г. Следва да се отбележи, че бюджетното салдо на общините на национално ниво през трите наблюдавани периода е положително, поради което и делът му в общите постъпления е положителна величина.
- Средното за страната равнище на размера на дълга, като процент от планираните приходи и планираната изравнителна субсидия, намалява до 45,83 % (при 48,13 % към март 2017 г. и 48,08 % към края на 2017 г.) и е относително постоянна величина, като погашенията на общините по дълга са съобразени с равнището на приходите и разходите по бюджетите им. Общините използват дългосрочни заеми, както за дофинансиране на европейски проекти и програми, така и за реализирането на значими инвестиционни проекти. Важен показател, който е индикатор за финансовото състояние и дисциплина в общината, не е размерът на дълга като обща сума, а дали погашенията по него са правилно планирани и бюджетно разчетени, така че да не са в противоречие с фискалното правило по чл. 32, ал. 1 и ал. 2 от Закона за публичните финанси (ЗПФ).
- Делът на просрочените задължения от планираните приходи и планираната изравнителна субсидия на национално равнище към март 2018 г. спада до 5,12 % при 6,85 % година по-рано и 5,58 % към края на 2017 година. Броят на общините с този показател над средното равнище за страната се запазва относително постоянен – 78 броя към 31.03.2018 г., при 74 за същия период на миналата година и 81 към края на 2017 г.
- Население на един общински служител – средната стойност на показателя е относително постоянна величина – 280 за март 2018 г. при 274 за март 2017 г. и 276 към

края на 2017 г., а общините с показател над средната стойност също са относително постоянна величина – 46 за първото тримесечие на 2018 г., 48 за същия период на миналата година и 46 в края на предходната година.

- Делът на разходите за заплати и осигуровки в общите разходи отбелязва лек ръст, като средният дял за страната към края на това тримесечие е 52,35 %, а за същия период на миналата година и към края на 2017 г. е съответно 49,55 % и 49,39 %, като общините с показател над средните стойности са съответно 202 за 2018 г., 199 за първото тримесечие на 2017 г. и 195 към края на 2017 г.

Показател за инвестиционна активност - дял на капиталовите разходи в общите разходи

Към края на първото тримесечие на 2018 г. общините отчитат още по-слаба инвестиционна активност от 7,65 %, сравнено с данните към края на 2017 г., когато средната стойност на този показател за страната е 12,35 %. Спрямо средното равнище на показателя от 6,66 %, отчетено към същия период на миналата година, се наблюдава минимално подобряване в инвестиционната активност на общините. Броят на общините, които имат дял на капиталовите разходи, по-висок от средното равнище за страната в края на първото тримесечие на 2018 г., е 62 при 61 за същия период на миналата година и 120 към края на 2017 г. Трябва да се отбележи, че едва 3 общини имат ниво на този показател над 30 % (10 в края на предходната година).

Комплексният анализ на показателите на общините за финансова самостоятелност, финансова устойчивост и инвестиционна активност, просрочени задължения, поети ангажименти и задължения за разходи за първото тримесечие на 2018 г. показва, **че с най-добри параметри на тези показатели са общините:**

Пловдив
Панагюрище
Варна
Столична община
Бургас
Русе
Стара Загора
Благоевград
Добрич

Освен това общините Столична община, Пловдив, Варна, Стара Загора и Русе към края на първото тримесечие на 2018 г. формират най-голям излишък по бюджета си. Най-голямо намаление в размера на задълженията за разходи спрямо края на 2017 г. отчитат Столична община, Бургас, Пловдив, Сливен, Монтана и Шумен. Общините Плевен, Белово, Стара Загора, Перник, Смолян и Велико Търново са с най-голямо намаление на поетите ангажименти за разходи спрямо края на предходната година.

Съответно, с най-негативни тенденции по показателите на общините за финансова самостоятелност, финансова устойчивост и инвестиционна активност за първото тримесечие на 2018 г. се очертават и следните общини, освен тези, които са в процедура по финансово оздравяване:

Брусарци
Белица
Хаджидимово
Поморие
Бойница
Брегово
Чупрене
Борован
Криводол

Други показатели за финансовото състояние на общините

- Наличните в края на март 2018 г. задължения за разходи към годишния размер на разходите на общините достига 4,2 % (при 5,3 % към 31.03.2017 г. и 7,2 % към 31.12.2017 г.). Броят на общините, превишаващи средните нива за страната, е 81 (при 73 за същия период на миналата година и 63 към края на 2017 г.). Към 31.03.2018 г. в 22 общини задълженията за разходи към годишния размер на разходите превишава 15 на сто (при 30 общини за същия период на миналата година и 27 по отчетни данни в края на 2017 г.).

Общини с най-голям дял на задълженията за разходи спрямо годишните разходи:

Неделино	71,0 %
Белоградчик	70,0 %
Доспат	57,7 %
Струмяни	43,7 %
Димово	41,4 %
Кърджали	35,8 %

- Наличните в края на март 2018 г. поети ангажименти за разходи по бюджета на общината към годишния размер на разходите на национално равнище е 33,8 % (при 35,0 % към 31.03.2017 г. и 33,7 % към 31.12.2017 г.) по данни от оборотните ведомости на общините. Броят на общините, превишаващи средните нива за страната, е 55 (при 62 за същия период на миналата година и 66 към края на 2017 г.). Към 31.03.2018 г. в 17 общини размерът на поетите ангажименти за разходи към годишния размер на разходите превишава 50 на сто (при 22 общини за същия период на миналата година и 13 в края на 2017 г.).

Общини с най-голям дял на поетите ангажименти за разходи спрямо годишните разходи:

Бяла	191,8 %
Смолян	127,9 %
Неделино	98,3 %
Главиница	92,2 %

Чепеларе	89,4 %
Септември	83,8 %
Гълъбово	72,1 %
Лесичово	70,7 %

- Делът на просрочените задължения по бюджета от годишния размер на разходите на национално равнище към края на последното тримесечие намалява до 2,2 %, при 3,1 % за същия период на миналата година и 2,7 % в края на 2017 г. Броят на общините, превишаващи средните нива за страната, също се запазва относително постоянен - 71 (при 67 към 31.03.2017 г. и 75 към 31.12.2017 г.). Към края на първото тримесечие на 2018 г. общините с просрочени задължения, които превишават 5 на сто от годишния размер на разходите са 47, към същия период на миналата година са 54 и 53 са към края на 2017 година.

Общини с най-голям дял на просрочените задължения спрямо годишните разходи:

Димово	73,2 %
Белоградчик	67,1 %
Доспат	53,8 %
Неделино	51,5 %
Струмляни	39,1 %
Велинград	31,1 %

- Общините с отрицателно бюджетно салдо към края на първото тримесечие на 2018 г. са 47 (за сравнение към 31.03.2017 г. са 45, а към края на 2017 г. – 84), като най-голям дефицит се отчита в следните общини:

Кърджали	-3 317 298 лв.
Поморие	-3 035 577 лв.
Велинград	-2 106 107 лв.
Монтана	-1 716 288 лв.
Тутракан	-1 115 603 лв.
Сандански	-1 010 363 лв.

За първото тримесечие на 2018 г. 3 общини (Септември, Неделино и Чепеларе) са в нарушение на разпоредбата на чл. 128, ал. 2 от ЗПФ, съгласно която не се допуска поемането на ангажименти за разходи от кметовете на общини, ако общината не е привела показателите си за поети ангажименти и задължения за разходи в съответствие с ограниченията по чл. 94, ал. 3, т. 1 и 2 от закона, и поемат нови ангажименти за разходи:

Код по ЕБК	Община	Нарушение на чл. 94, ал. 3, т. 1 от ЗПФ към края на 2017 г.	Нарушение на чл. 94, ал. 3, т. 2 от ЗПФ към края на 2017 г.	Ангажименти към 31.12.2017 г.	Ангажименти към 31.03.2018 г.	Увеличение на размера на поетите ангажименти март 2018 г. спрямо края на 2017 г.
6310	Септември	23,7 %	131,1 %	20 180 234 лв.	22 116 959 лв.	1 936 725 лв.
7107	Неделино	71,0 %	93,8 %	5 767 692 лв.	5 953 799 лв.	186 107 лв.

ФИНАНСОВО ОЗДРАВЯВАНЕ

За общините, за които въз основа на данните от годишните отчети за касово изпълнение на бюджетите на общините, оборотните ведомости и информацията по чл. 5а от Закона за местните данъци и такси към края на 2017 г. се установи, че отговарят на три и повече от критериите по чл. 130а, ал. 1 от ЗПФ и са определени съгласно тази законова разпоредба като общини с финансови затруднения, към 31.03.2018 г. данните са следните:

Просрочените задължения по бюджета са в размер на 37,5 млн. лв., като при всичките 13 общини делът им спрямо годишния размер на разходите все още надвишава законовото ограничение от 5 на сто.

Намалението в размера на просрочените им задължения спрямо същия период на миналата година общо със 7,6 млн. лв. е в резултат на намалението в 7 общини общо с 9,2 млн. лв. и увеличението в 6 от тях с 1,6 млн. лева. Спрямо края на 2017 г. е налице увеличение на просрочените задължения на 13-те общини с 1,2 млн. лв., което е в резултат от увеличение с 1,9 млн. лв. при 7 общини и намаление с 0,7 млн. лв. при 6 от тях.

Задълженията за разходи са в размер на 39,7 млн. лв., като при 11 от общините делът им спрямо годишния размер на разходите превишава допустимите по ЗПФ стойности от 15 на сто.

Задълженията им за разходи са намалели спрямо същия период на миналата година с 4,8 млн. лв. (при 9 общини има намаление с 6,3 млн. лв., а при 4 – увеличение общо с 1,5 млн. лв.). Спрямо края на 2017 г. намалението е 1,2 млн. лв., като е реализирано в резултат на намалението с 1,5 млн. лв. в 9 от общините и на увеличението с 0,3 млн. лв. в останалите 4.

Поетите ангажименти са в размер на 82,9 млн. лв., като при 4 от общините делът им спрямо годишния размер на разходите все още надвишава допустимите по ЗПФ 50 на сто.

Поетите ангажименти са се увеличили със 7,1 млн. лв. спрямо същия период на миналата година, в резултат на увеличението с 13,3 млн. лв. при 4 общини и намалението с 6,2 млн. лв. в 9 от тях. Спрямо края на 2017 г. увеличението е с 0,3 млн. лв., произтичащо от увеличение с 2,9 млн. лв. в 7 от общините и намаление с 2,6 млн. лв. в 6 от тях.

През 2017 г. на основание чл. 130е, ал. 4 във връзка с чл. 130ж от ЗПФ са съгласувани планове за финансово оздравяване на 10 общини – Перник, Белово, Тетевен, Септември, Велинград, Сливен, Сунгурларе, Видин, Мизия и Симитли. Тези общини изготвиха и изпратиха за съгласуване оздравителни планове, в които си поставят цели за финансово оздравяване, които включват мерки за увеличаване на приходите и оптимизиране и ограничаване на разходите в годишен и средносрочен план, изготвени на база на обективен анализ на основни финансови показатели. Целта е да бъде намален дефицитът по бюджета, както и ограничаване на необезпечените и просрочени задължения и да бъдат въведени конкретни мерки за подобряване на процеса на управление на общинските финанси. Общият финансов ефект от оздравителните планове следва да се реализира ефективно са срокът на изпълнение на плана за финансово оздравяване на съответната община.

Код по ЕБК	Община	Дата на отпускане на заема	Краен срок на погасяване	Размер на предоставения безлихвен заем (лв.)	Размер на просрочените задължения и др. плащания по	Общ ефект от изпълнение на мерките от общината(лв.)

					съгласувания план за оздравяване (лв.)	
5111	Симитли	22.12.2017 г.	1.12.2020	3 500 000	4 574 903	4 731 803
5212	Сунгурларе	22.08.2017 г.	1.12.2019	1 500 000	2 143 979	2 759 386
5504	Видин	22.12.2017 г.	1.12.2019	2 959 245	5 209 451	7 463 139
5608	Мизия	22.12.2017 г.	1.12.2019	440 000	544 301	558 305
6105	Тетевен	22.03.2017 г.	1.12.2019	1 096 545	1 445 784	2 564 952
6302	Белово	07.02.2017 г.	1.12.2019	2 000 000	3 006 401	3 204 321
6304	Велинград	10.04.2017 г.	1.12.2019	3 000 000	6 663 455	6 916 252
6310	Септември	05.04.2017 г.	1.12.2019	3 352 625	5 476 614	5 792 113
6404	Перник	25.01.2017 г.	1.12.2019	4 000 000	26 002 481	26 568 188
7003	Сливен	30.05.2017 г.	1.12.2019	5 000 000	19 779 778	25 268 841
Общо:				26 848 415	74 847 147	85 827 300

По отношение на *просрочените задължения* при девет общини (всички без община Велинград) се наблюдава намаление на размера на просрочените задължения в края на март 2018 г. спрямо края на 2017 г., като община Сливен спазва утвърдената програма за изплащане на просрочените задължения, т.е. общината е разплатила предвидените за погасяване просрочени задължения с предоставения от централния бюджет заем и погасява просрочия с реализиран ефект от заложените в плана мерки. При останалите 8 общини просрочията намаляват, като намалението е в по-малък размер от заложеното в съгласувания план за финансово оздравяване.

Всичките 10 общини в края първото тримесечие на 2018 г. спрямо края на 2017 г. имат намаление на *задълженията за разходи*.

При общините Симитли, Белово, Велинград, Перник и Сливен се наблюдава намаление на размера на *ангажиментите за разходи* към края на първото тримесечие на 2018 г. спрямо края на 2017 г. При общините Белово, Тетевен, Сунгурларе, Видин и Мизия ангажиментите за разходи към 31.12.2017 г. са в рамките на допустимите по ЗПФ нива. Община Септември е в нарушение на разпоредбата на чл. 128, ал. 2 от ЗПФ, тъй като общината поема нови ангажименти за разходи, въпреки че не е привела показателите си за поети ангажименти и задължения за разходи в съответствие с ограниченията по чл. 94, ал. 3, т. 1 и 2 от закона.

Седем общини към 31 март 2018 г. отчитат положително *бюджетно салдо* (без Симитли, Белово и Велинград).

За първото тримесечие на 2018 г. на основание чл. 130е, ал. 4 във връзка с чл. 130ж от ЗПФ не са съгласувани планове за финансово оздравяване на общини.

ПРОСРОЧЕНИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ

Просрочените задължения на общините към 31.03.2018 г. са в размер на **147,9 млн. лв.**, в т.ч. по бюджета на общините **138,3 млн. лева**.

Просрочените задължения по бюджетите на общините са формирани от 141 общини (53,2 % от общия брой общини). Над 46 % (124 общини) завършват първото тримесечие на 2018 г.

без просрочени задължения в бюджета. Сравнено със същия период на миналата година, намаление на просрочените задължения отчитат 34,7 % (92 общини), като общият размер на реализираното от тях намаление е близо 48 млн. лв. В същото време 55 общини (20,8 % от всичките) увеличават просрочените си задължения в рамките на една година общо с 10,4 млн. лв. Само 3 общини (Генерал Тошево, Ябланица и Разград) запазват размера на просрочените си задължения без изменение в рамките на изминалата година.

В делегираните от държавата дейности просрочените задължения са в размер на 3,6 млн. лв. и съставляват около 2,5 % от размера на просрочените задължения в бюджета.

Изменението на просрочените задължения по бюджета на общините към 31.03.2018 г. спрямо 31.12.2017 г. показва, че 12 от 22-те общини, при които към края на 2017 г. е констатирано нарушение на разпоредбата на чл. 128, ал. 4 от ЗПФ, съгласно която не се допуска увеличение на наличните по бюджета на общината към края на годината просрочени задължения спрямо отчетените към края на предходната година, ако наличните към края на предходната година просрочени задължения надвишават 5 на сто от отчетените разходи, са предприели действия за намаление на размера на просрочията си по бюджета с оглед спазване на законовата разпоредба.

Размерът на просрочените задължения в бюджета по области е както следва:

Област	Март 2017 г.	Декември 2017 г.	Март 2018 г.	Изменение Март 2018 г. - Март 2017 г. (лв.)	Изменение Март 2018 г. - Декември 2017 г. (лв.)
	(лв.)	(лв.)	(лв.)		
Благоевград	7 879 722	5 787 287	5 383 336	-2 496 386	-403 951
Бургас	9 114 640	7 952 753	6 696 685	-2 417 955	-1 256 068
Варна	1 204 443	453 093	341 447	-862 996	-111 646
Велико Търново	3 013 036	2 389 939	1 610 916	-1 402 120	-779 023
Видин	15 603 782	12 288 680	13 144 100	-2 459 682	855 420
Враца	3 920 284	3 313 750	3 356 973	-563 311	43 223
Габрово	225 811	100 522	92 349	-133 462	-8 173
Добрич	6 093 297	2 383 113	2 590 311	-3 502 986	207 198
Кърджали	16 212 068	16 057 670	15 334 134	-877 934	-723 536
Кюстендил	4 664 669	5 283 951	4 597 420	-67 249	-686 531
Ловеч	2 419 816	1 539 523	1 567 614	-852 202	28 091
Монтана	2 193 992	2 542 436	1 669 225	-524 767	-873 211
Пазарджик	23 759 225	18 275 590	17 434 302	-6 324 923	-841 288
Перник	16 320 998	13 485 451	13 082 606	-3 238 392	-402 845
Плевен	598 900	948 805	693 883	94 983	-254 922
Пловдив	9 024 156	10 168 105	9 778 451	754 295	-389 654
Разград	767 801	1 441 631	927 641	159 840	-513 990
Русе	2 364 043	946 125	750 218	-1 613 825	-195 907
Силистра	4 890 803	4 573 749	3 477 973	-1 412 830	-1 095 776
Сливен	16 767 668	8 503 206	6 904 249	-9 863 419	-1 598 957
Смолян	17 637 343	16 315 542	14 686 467	-2 950 876	-1 629 075
София - град	1 750 340	1 047 318	1 980 911	230 571	933 593
София	3 043 084	3 633 829	3 098 489	55 405	-535 340
Стара	1 414 713	890 903	767 751	-646 962	-123 152

Загора					
Търговище	517 711	503 766	389 284	-128 427	-114 482
Хасково	4 326 801	5 277 947	4 812 021	485 220	-465 926
Шумен	173	9 910	11390	11 217	1 480
Ямбол	79 270	13 714	3 073 142	2 993 872	3 059 428
Общо	175 808 589	146 128 308	138 253 288	-37 555 301	-7 875 020

В сметките за средства от Европейския съюз (СЕС) и в другите сметки и дейности просрочените задължения са 9,6 млн.лв. или 6,5 % от общия размер на просрочените задължения на общините.

Като цяло общо просрочените задължения на общините намаляват с приблизително 9 млн. лв. спрямо края на 2017 г. и с 37,8 млн.лв. спрямо същия период на миналата година.

Динамиката в размера на просрочените задължения в бюджета е както следва:

Към дата:	Размер на просрочените задължения в млн.лв.
31.12.2015 г.	184,8
31.03.2016 г.	183,6
30.06.2016 г.	188,3
30.09.2016 г.	193,7
31.12.2016 г.	184,4
31.03.2017 г.	175,8
30.06.2017 г.	149,5
30.09.2017 г.	153,2
31.12.2017 г.	146,1
31.03.2018 г.	138,3

Общинският дълг и общинските гаранции към 31.03.2018 г. възлизат на 1 253,0 млн. лв., в т.ч. 576,5 млн. лв. вътрешен (46,5 %) и 662,5 млн. лв. (53,5 %) външен дълг. Дългът на Столична община формира 50,5 % от общия размер на дълга. Спрямо края на 2017 година, размерът на общинския дълг и общинските гаранции намалява със 22,9 млн. лв., което се дължи на намаление на размера на вътрешните заеми с 19,5 млн.лв. и намаление на размера на външните заеми с 3,4 млн. лв.

Усилията на Министерството на финансите продължават в посока да се подобри и ефективността на управление на общинските бюджети. Препоръчително е общините да приемат и изпълняват оздравителни планове при наличие не само на три или повече от показателите по чл. 130а от ЗПФ, но и при индикации за достигане на критичните стойности по един или повече от всички наблюдавани показатели. Така ще преодолеят и елиминират своевременно риска да нарушат фискалните правила и параметри по ЗПФ.